

### Основи електроакустичної композиції

|                              |                                   |                      |     |
|------------------------------|-----------------------------------|----------------------|-----|
| Освітній ступінь             | «Магістр»                         | Курс                 | 1   |
| Спеціальність                | 025 «Музичне мистецтво»           | Семестр              | 2   |
| Освітньо-професійна програма | «Музичне мистецтво»<br>Композиція |                      |     |
| Статус                       | Вибіркова                         | ECTS                 | 4   |
|                              |                                   | Годин                | 120 |
|                              |                                   | Практичні            | 40  |
|                              |                                   | Самостійна<br>робота | 80  |
| Форма контролю               | Залік                             |                      |     |

Інформація про викладача

|                      |                                                                                                                                                                                                                                                  |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>ПІБ</b>           | <b>Бекіров Усеїн Ризайович,</b><br>доктор філософії, старший викладач кафедри композиції,<br>інструментовки та музично-інформаційних технологій Національної<br>музичної академії України імені П. І. Чайковського, заслужений<br>артист України |
| Профіль<br>викладача | ORCID: 0000-0001-6766-3923                                                                                                                                                                                                                       |
| e-mail               | <a href="mailto:usyabek@gmail.com">usyabek@gmail.com</a>                                                                                                                                                                                         |

### АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасний стан розвитку музичного мистецтва загалом, та електроакустичної композиції зокрема, вимагає від сучасного композитора чіткого розуміння логіки будови електроакустичної композиції, механізмів формування та розвитку електроакустичної музики в сучасній музичній системі. Навчальний курс «Основи електроакустичної композиції» для магістрів створений з метою охопити більш ніж сторічний досвід розвитку електроакустичної музики, виявити механізми формування естетичних теорій, що супроводжують її розвиток, прослідкувати вплив електромеханічного та електронного інструментарію на формування специфічної логіки будови електроакустичної музики, ознайомитись з історичними та сучасними напрямками формотворення електроакустичної композиції та практично освоїти методики аналізу електроакустичної музики.

Особливе місце відводиться вивченню історичних форм електроакустичної музики в Україні – формуванню естетичної платформи в добу футуризму, впливу кіновиробництва на розвиток технологій запису та монтажу звуку (фільм Д.Вертова «Ентузіазм. Симфонія Донбасу», 1930), появу алгоритмічної композиції та «конкретної музики» в 60х роках, сучасний період розвитку електроакустичної музики (з часу появи персональних комп'ютерів у середині 90х). Аналітична робота з електроакустичними творами різних жанрів дозволить здобувачам засвоїти історичні та сучасні форми електроакустичної музики, поглибити їх розуміння логіки сучасного музичного мислення.

Вивчення основ електроакустичної музики, механізмів її розвитку дозволить виховати розуміння електроакустичної музики як частини загального еволюційного музичного процесу, допоможе встановити зв'язки з явищами сучасної інструментальної композиції та виокремити логіку музичного мистецтва в сучасних мультидисциплінарних жанрах медіа-арту.

### **Програмні компетентності**

#### *Загальні компетентності (ЗК):*

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

#### *Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК):*

- СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- СК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.
- СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у виконавській / композиторській / педагогічній діяльності.
- СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
- СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного/навчального матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

### **Програмні результати навчання**

- ПРН 1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та педагогічної діяльності.
- ПРН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.
- ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- ПРН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.
- ПРН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та педагогічних інтерпретацій.
- ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

### **ПЕРЕЛІК ТЕМ**

#### **Змістовий модуль 1. Основи електроакустичної композиції**

- Тема 1. Вступне заняття. Зміст курсу «Основи електроакустичної композиції»
- Тема 2. Формотворення в електроакустичній композиції, порівняльний аналіз методів формотворення інструментальної та електроакустичної композиції
- Тема 3. Розвиток інструментарію електроакустичної музики

Тема 4. Роль звукового кіномистецтва та монтажу звуку в історії електроакустичної музики

#### **Змістовий модуль 2. Формування методів електроакустичної композиції**

Тема 1. Поняття “сонорного об’єкту”, робота з сонорними об’єктами за методами П.Шеффера

Тема 2. Види синтезу звуку в електронній музиці Німеччини в 50х роках

Тема 3. Особливості розвитку американської електронної музики (FM синтез у творах Д.Чоунінга, алгоритмічна композиція М.Бebbіта)

#### **Змістовий модуль 3. Розвиток електроакустичної композиції**

Тема 1. Техніка колажу в електроакустичних композиціях Д.Кейджа

Тема 2. Роль обробки звуку в реальному часі в електроакустичній композиції

Тема 3. Особливості формотворення в електроакустичних творах

#### **Змістовий модуль 4. Аналіз алгоритмічної композиції**

Тема 1. Методи аналізу електроакустичної музики

Тема 2. Огляд жанрів електроакустичної музики в Україні

Тема 3. Сучасні жанри та засоби електроакустичної музики

### **ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ**

Дисципліна «Основи електроакустичної композиції» для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» композиторського факультету Академії складається з практичних занять та годин для самостійної роботи, а також включає контрольні заходи (залік).

### **НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ**

Нотний матеріал / педагогічний репертуар, музикознавча та методична література за фахом представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії, інтернет-ресурси. Всі необхідні додаткові матеріали для вивчення навчальної дисципліни надсилаються у Viber та інші платформи зв’язку. За умови дистанційного навчання під час карантину або форс мажорних обставин, всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали здобувачі можуть знаходити на сайті бібліотеки Академії <http://lib.knmau.com.ua>.

### **МЕТОДИ КОНТРОЛЮ**

Практичне розуміння “Оснoв електроакустичної композиції” – є метою навчання здобувачів, тому налагодження процесу регулярних занять молодих музикознавців є дуже важливим в даному курсі, не залежно від естетичних спрямувань кожного з них.

Усні опитування є природньою формою щотижневого поточного контролю вивчення дисципліни.

Крім того потрібно постійно контролювати ступінь вивчення та практичного освоєння музично-інформаційних технологій (спектральний аналіз звуку, створення сонограм), що будуть забезпечувати свободу реалізації творчих завдань.

Доцільною формою поточного контролю є також проведення занять з аналізу електроакустичних творів.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку за теоретичним матеріалом всього курсу та результатами індивідуальної практичної роботи.

### Система оцінювання

| № з/п | Контрольний захід оцінювання | Всього % |
|-------|------------------------------|----------|
| 1.    | Семінар                      | 40       |
| 2.    | Модульний контроль           | 40       |
| 3.    | Залік                        | 20       |
|       | Всього                       | 100      |

### Критерії оцінювання знань здобувачів

**Оцінка “відмінно” (90-100: А)** – здобувач виконав всі вимоги програми, опанував всі теми змістовних модулів, приймав активну участь у семінарських заняттях, неодноразово виступав з доповідями на основі самостійної роботи, систематично відвідував заняття. Вичерпна та розгорнута відповідь на залікові питання. Посилання на літературні джерела, у тому числі й зарубіжні, аудіо та відеоматеріали. Яскраво виражене аналітичне мислення.

**Оцінка “добре” (82-89: В)** – здобувач виконав майже всі вимоги програми (за виключенням окремих тем), виступав на більшості семінарських занять та з доповідями. Ґрунтовна відповідь на питання залікові питання. Загальне уявлення про основні літературні джерела, наведення у якості прикладів окремих аудіо та відеозаписів.

**Оцінка “добре” (74-81: С)** – всі завдання програми практично виконані. Проте, не всі теми змістовних модулів опрацьовані, відвідування лекції несистематичне. Здобувач брав участь лише в одному з семінарських занять та зробив лише одну доповідь, не підкріплену аудіо та відеоматеріалами. Достатньо повна відповідь на залікові питання. Загальне уявлення про основні літературні джерела, аудіо та відеоматеріали. Недостатньо виражене аналітичне мислення.

**Оцінка “задовільно” (64-73: D)** – завдання програми виконано вибірково. Теми змістовних модулів опрацьовані недостатньо. Здобувач не брав участь у семінарах та не виступав з доповідями. Демонстрація здобувачем загального уявлення щодо навчальної дисципліни під час відповіді на залікові питання. Незнання літературних джерел.

**Оцінка “добре” (60-63: E)** – програма курсу виконана наполовину, теми змістовних модулів опрацьовані вибірково. Демонстрація здобувачем слабкого загального уявлення щодо навчальної дисципліни під час відповіді на залікові питання та низького рівня загальної орієнтації у темі курсу під час додаткових запитань викладача.

**Оцінка “незадовільно” (35-59: Fx)** – здобувач не виявив зацікавлення в опануванні даного курсу, багато пропусків занять. Неспроможність здобувача відповісти на жодне з залікових питань. Демонстрація дуже низького рівня загальної орієнтації у темі курсу під час додаткових запитань викладача.

**Оцінка “незадовільно” (1-34: F)** – здобувач ігнорував вивчення дисципліни, не відвідував заняття. Не спроможний відповісти на жодне з залікових питань, навіть з допомогою викладача.

### ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

### НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Курс передбачає звернення до матеріалів іноземними мовами, зокрема, англійською. Заохочується прагнення здобувачів до опрацювання матеріалу за допомогою англійськомовних джерел - книг, статей, онлайн-курсів тощо, які відповідають тематиці конкретних занять.

## НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь здобувачів у міжнародних, вітчизняних та кафедральних конференціях, круглих столах тощо.

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Загайкевич. А/ «100 років української електроакустичної музики», “Музика”, 2015 число 1-2 с. 52 – 55.
2. Roads, Curtis. The Computer Music Tutorial. Cambridge, MA: MIT Press, 1996.
3. Holmes, Thomas B. Electronic and Experimental Music: Pioneers in Technology and Composition. Second edition. London: Routledge Music/Songbooks, 2002.
4. Alla Zagaykevych, Ivan Zavada. Development of electronic music in Ukraine: emergence of a research methodology//Organised Sound, Cambridge University Press, vol.12, N2, 2007.
5. Дис Л. “Дослідження проблем музичного мислення: перспективи комп’ютерної реалізації”// Музичне мислення: проблеми аналізу і моделювання. Збірник праць Київської консерваторії, Київ, 1988.
6. Задерацький В. Електронна форма та електронна композиція. МА, 2003, №2.
7. Камінський В. “Електронна та комп’ютерна музика” навчальний посібник, Львів, 2001.
8. Мариняк – Черевко К. Електронна музика як прояв української художньої традиції (на прикладі творів Івана Небесного) // Молоде музикознавство, збірник статей, вип.7, Львів, 2002.
9. Пясковський І. До проблеми комп’ютерного моделювання процесу композиторської творчості //Музичний твір.
10. Пясковський І. Фреймові моделі поліфонічних стилів //Музичний стиль: теорія, історія, сучасність., зб. статей, Київ, 2004.
11. Шип С. Про актуальні напрямки розвитку музично-інформаційних технологій // Музичне мислення і культура, вип.6, науковий вісник ОДМА, Одеса, 2005.
12. Е.Артемов. Нотатки про електронну музику.// Музична критика і сучасність ч.1, К, 1978.
13. Загайкевич А. Технологічний радикалізм сучасної музики в контексті мистецької автономії//Інститут проблем сучасного мистецтва, К.2005.
14. Загайкевич.А/ «Від футуризму до електроакустичної музики», “Український тиждень”, №12 (488), 2017.
15. Загайкевич.А/ « Небесно-блакитні інструменти», “Український тиждень”, №18 (494), 2017.